

VIEW

KPMG

Ett magasin om samhälle och affärer från KPMG | #1 2017

Det här är ett interaktivt omslag. Instruktioner hittar du på sidan 2.

Ingenting är omöjligt

Motvallsfolket som visar vägen

Skolan mot strömmen

Så skapas en utbildningssuccé

Bli en cyborg

Teknik i chip under huden

Nätet som gör allt (nåja, nästan allt) möjligt

Ericsson, Telia och Volvo framtidsspanar

Företagare anno 2017

Investmentbolaget som hittar udda stjärnor

Välkommen till en ny sida av View

I det här numret av View lyfter vi fram människor och företag som drivs av förändring och vill skapa något nytt och fantastiskt. För att göra dem rättvisa vill vi också presentera tidningen på ett nytt sätt – genom Augmented Reality (AR). Följ instruktionerna och ladda hem appen så lovar vi att du kommer få se en helt ny sida av View.

Gör så här:

Gå in på App Store eller Google Play

Ladda hem appen GlobeAR till din smartphone

Öppna appen och håll din telefon mot framsidan av tidningen

Trevlig läsning, eller rättare sagt – filmvisning.

Människorna som leder vägen

IDAG HANDLAR BÅDE min och våra kunders vardag om att ställa om våra organisationer till nya möjligheter och arbetssätt. Vi lever i ständig förändring.

I branschen pratar vi såklart om EU:s revisionsreform som nu blivit verklighet, om teknologiska förändringar som påverkar efterfrågan och leveranser och om politiska beslut som Brexit och vart USA:s nye president Donald Trumps agenda för oss.

Och i den här snabba och föränderliga världen behöver vi ledare som kan visa vägen framåt. Människor som i grund och botten är förändringsledare och ser nya mönster.

Därför har vi laddat det här numret av vår tidning med fantastiska människor som går sin egen väg, men också banar ny väg för andra. Det är personer med stor integritet och starka drivkrafter som tar vara på den nya världens alla öppna möjligheter för att skapa något nytt och innovativt.

Inte minst Susanne Najafi – riskkapitalisten som letar idéer

"Ett nummer laddat med människor som går sin egen väg."

där ingen annan har sökt tidigare. Eller läs om hur företag som Volvo, Telia och Ericsson visar vägen in i en värld där inte bara vi människor är uppkopplade, utan även produkter som vi använder dagligen kommunicerar med varandra.

Mycket nöje! ●

Björn Hallin
ny ordförande i KPMG

Missa inte vår film- och podcastserie "De förändringsbenägna" med fler inspirerande personer.
kpmg.se/forandring

VIEW

Ett magasin om samhälle och affärer från KPMG

Ansvarig utgivare:

Björn Hallin, styrelseordförande
KPMG AB

Chefredaktör:

Lina Lindkvist, KPMG AB
tel: 08-723 95 89,
lina.lindkvist@kpmg.se

Produktion:

KPMG AB i samarbete med YouMe Agency och Appelberg

Omslagsbild:

Eiko Ojala

Tryck:

Trydells, Laholm

KPMG erbjuder branschspecifika och kvalificerade tjänster inom revision, skatt och rådgivning. Genom vårt globala nätverk är vi ett av världens ledande kunskapsföretag med 189 000 specialister i 152 länder. I Sverige har vi stark lokal förankring med

1 700 medarbetare på 50 orter.

©2017 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved. Printed in Sweden.

VARFÖR FÅR JAG TIDNINGEN?

View är en tidning från KPMG som skickas till dig som är kund eller till dig som på annat sätt visat intresse för KPMG.

Håll dig uppdaterad med KPMG:s nyhetstjänst. Anmäl din prenumeration på kpmg.se

Vill du inte ha tidningen? Kontakta oss på info@kpmg.se och märk meddelandet med "avanmälan View".

Har du funderingar kring någon av våra tjänster eller ämnena som berörs i tidningen är du varmt välkommen att kontakta våra experter på telefon

08-723 91 00

Besök oss gärna på webben, kpmg.se

FÖLJ OSS

Twitter:
KPMGSweden

LinkedIn:
KPMG Sweden

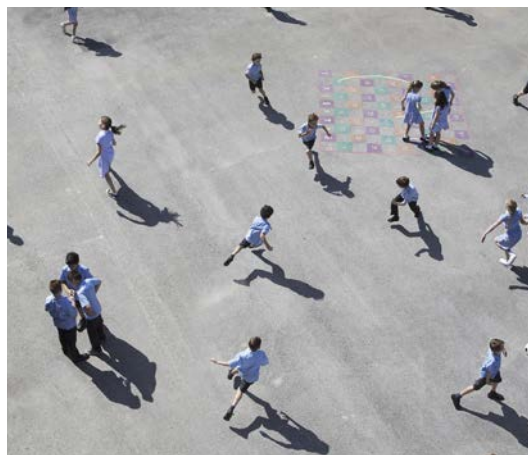

Facebook:
KPMG Sverige

Innehåll

- 06 Letar ratade företagare
En ny typ av entreprenörer och en ny typ av investerare: Susanne Najafis Backing Minds ser investeringarna som andra missar.
- 16 Bye bye, old chaps!
Ett helt lands ekonomi står på spel när Storbritannien ska tacka för sig och lämna gemenskapen i EU.
- 23 Framtiden är här
Med 5G startar en ny teknisk revolution. View har pratat med Telia, Volvo och Ericsson om möjligheterna som öppnar sig.
- 30 Grönt kort på Åland
Ålandsbanken får kunderna att omsätta goda avsikter till gröna handlingar.
- 40 En ny lite gammaldags skola
Trygghet och tydliga regler är enligt Barbara Bergström receptet för framgångsrika Internationella Engelska Skolan, IES.
- 49 Vad har du på skrivbordet, Mia?
Sakerna du behöver för att jobba med bedrägerier, mutor och korruption.

40

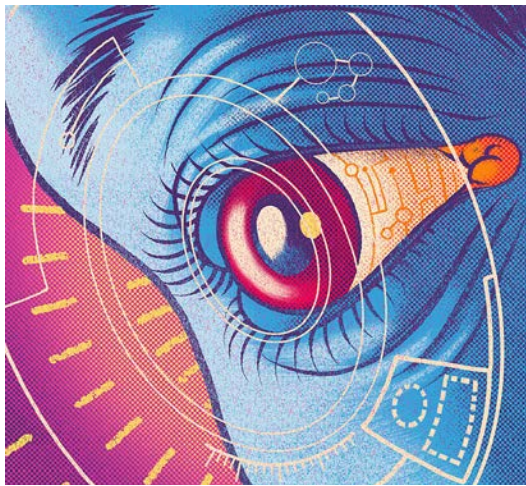

23

06

”På sikt kan alla som vill ha egna chipimplantat som ger oss realtidsinformation om hur det står till inuti våra kroppar.”

HANNES SJÖBLAD SID 35

KPMG kommenterar

Vem är din förebild när det kommer till förändringar?

Jenny Barksjö Forslund,
Auktoriserad
revisor

Jag måste säga Elon Musk - en otroligt karismatisk person med extremt innovativa idéer. För när det handlar om Hyperloop, elbilar och solenergi så kan vi verkligen prata om förändring. Han verkar ha en oslagbar förmåga att få folk med sig i till synes omöjliga förändringsprojekt. Dessutom tilltalas jag av hans grundvärderingar. Ett tankvärt citat av Elon: "Some people don't like change, but you need to embrace change if the alternative is disaster".

Pontus Fornell,
Head of Indirect
Tax

För mig är förändringar något som innebär möjligheter, men det krävs mod, nyfikenhet och envishet för att genomföra dem. Jag har största respekt för individer som hanterar förändringar på det sättet. Jag tycker det finns exempel på personer inom helt olika områden som varit framgångsrika i att förändra sig eller sin omgivning, allt från Steve Jobs, Madonna och Staffan Larsson (den första åkaren som stakade sig igenom hela Vasaloppet).

Annika Melin Jakobsson,
Head of Capital
Markets

Mina förebilder finns både bland medarbetare, kunder och vänner. Det är personer som är nyfikna, vetgiriga och öppna för andras åsikter. Personer som uppskattar olikheter, är ifrågasättande och som är modiga nog att bryta mönster och stå upp för det man tror på. För mig är förändring positivt laddat och ofta förknippat med människor som vågar utmana både sig själva och andra.

Sven Cristea,
Auktoriserad
revisor

Min pappa Tibi som har drivit alla former av verksamheter och är en sann entreprenör. Att svänga om en verksamhet från att rena vatten till att producera och sälja gödselmedel kräver viss flexibilitet. Han har dessutom valt att envist tro på en affärsidé i föränderliga tider - och lyckats - när omvärlden väl hunnit ifatt. Det kräver både uthållighet och mod!

Hon boostar nya tidens entreprenörer

När Susanne Najafi startar riskkapitalbolag blir det, som allt annat hon gör, på sitt eget sätt. Med en ny typ av entreprenörer som förebilder ska Backing Minds kapa åt sig investeringarna som andra missar.

TEXT HENRIK LENNGREN FOTO KRISTOFER SAMUELSSON

Susanne Najafi
gillar när det
uppstår prob-
lem – för det
är då hon lär
sig något. Med
den inställn-
ingen fixade
hon skid-
olyckan och en
bruten nacke
– och startade
Backing Minds.

S

SUSANNE NAJAFI HANN knappt reagera. På ett ögonblick hade hon tappat balansen och mist kontrollen över sina carving-skidor. Nu låg hon i ett moln av snö och undrade varför hon inte kunde röra på armarna.

På avstånd var fallet inte särskilt uppseendeväckande, att folk ramlar i Åres pister är inte ovanligt. Men det här felskåret kom att äventyra Susanne Najafis liv.

– Läkaren berättade att jag var några millimeter från att bli förlamad, men att jag klarat mig undan med att ”bara” bryta nacken, säger Susanne Najafi.

Från att ha levt och jobbat i omkörningsfilen med ansvar för Procter & Gambles satsning på lyxparfymers på en internationell marknad väntade nu månader av rehabilitering på sjukhuset.

Från 180 knyck och ungt stjärnskott mitt i en karriär i Dubai, till enformig vardag i en landstingsbädd i Jämtland. Vem skulle inte bli deprimerad över ett sådant bakslag?

Många – men inte Susanne Najafi. Det ligger nämligen

”Det gäller att börja inse att invandrare är dörrar till emerging markets (tillväxtmarknader), inte minst nu i en digital tid.”

SUSANNE NAJAFI

SUSANNE NAJAFI

Bor:

I Stockholm.

Ålder:

35 år.

Gör:

Founding Partner för Backing Minds (investorare och entreprenör).

På fritiden:

Är väldigt spontan, så allt kan hända. Just nu utforskar jag världen med min 1,5-åring.

Oväntad talang:

Älskar att nördra in mig på udda områden som jag läser på allt om, ju mer udda desto mer spännande.

Förebild när det kommer till förändringar:

Min partner Sara (Wimmercranz), hon är en superhjärte som är fullständigt orädd och som varje dag får underverk att hända.

inte i hennes natur. Det krävs mer än en bruten nacke för att hon ska bryta ihop.

– Självklart hade jag ångest vissa nätter. Men jag försökte hitta nycklar för att gå vidare. Visst, jag skulle tillbringa några månader i den där sängen men jag hade faktiskt inte dött och jag kunde fortfarande

åstadkomma vad jag ville, berättar Susanne Najafi.

Tankarna i sjuksängen resulterade i att hon sa upp sig från jobbet. En dröm som hon börjat brodera på hade vuxit sig allt starkare.

Susanne Najafi var fast besluten att innan hon fyllt 30 ha byggt upp eget företag som omsatte 100 miljoner kronor. Idén var att sälja skönhetsartiklar på nätet.

– Jag gör gärna det oförutsedda. Det är tråkigt att följa gamla mönster. Den enkla vägen hade varit att göra karriär på Procter & Gamble men jag har alltid älskat att driva förändring.

Hur det gick? Sju år senare räcker det med att kika på Susanne Najafis LinkedIn-sida för att få svaret. Idag, eller för stunden kanske man ska säga, driver hon ett investmentbolag, Backing Minds, med nya metoder och med egen profil. Utmärkelserna hon har fått på vägen är många och imponerande. Sedan 2009 har hon exempelvis tagit plats på *Veckans Affärers* lista över Supertalanger, utsetts till Årets kvinnliga ledare och fört Unity Beauty Group – som bolaget kom att heta – till ett Gasell diplom via *Dagens Industri*. Och jodå, företaget kom att spränga 100-miljonersgränsen när Susanne Najafi var 31 år.

– Men faktum är att jag uppskattar mina misstag lika högt som de klockrena satsningarna. Jag brukar säga att jag gnuggar händerna när det uppstår problem, för det är då man verkligen lär sig någonting.

Kan du ge ett exempel?

– I samband med avregleringen av apoteksmonopolet 2009 startade jag två apotek där jag försökte koppla in e-handelsbiten, men då var varken branschen eller kunderna redo. Samtidigt leder varje misstag till något positivt; kanske en insikt eller en ny affärsmöjlighet. Apotekslinsen var ett sådant exempel. Där skapade vi en unik försäljningskanal för linser på apoteken.

Hon har ofta blivit titulerad ”skönhetsdrottningen inom svensk e-handel”. När hon sålde sin andel i eleven.se (som tidigare förvärvats av Unity Beauty Group) spekulerades det i branschen om vart hon skulle ta vägen.

I våras kunde man sluta grubbla: Tillsammans med Sara Wimmercranz ska Susanne Najafi nosa upp de entreprenörsföretag i Sverige som traditionellt sett inte fångas upp av riskkapitalister. Bakom Backing Minds står finansiärer som Karl-Johan Persson (H&M), Oriflame-familjen Af Jochnick samt Collector Bank-grundaren Lena Apler.

– Idag stannar kapitalet inom tajta, homogena nätverk i Stockholms innerstad, vilket skapar en övervärdering. Många entreprenörer förtjänar att bli uppvaktade och få gehör för sina idéer, men passar inte in i den snäva mallen. Vi vill förändra ekosystemet och skapa en ny generation entreprenörsförebilder, säger Susanne Najafi. ►

HON ANSER ATT mycket potential går förlorad, även om hon förstår varför strukturen ser ut som den gör.

– Det är en naturlig psykologisk effekt att investera i någon som är lik en själv och något som är bekant, så fungerar det ju när man ska rekrytera också. Men det behövs ett nytt tänk i branschen.

Under researchfasen häpnade hon över statistiken – så många företag som glöms bort av bara farten. 30,3 procent av alla entreprenörsföretag drivs av kvinnor, 16 procent av någon med invandrarbakgrund och hela 74 procent av alla entreprenöriella bolag startas utanför Stockholm.

– I stället för att se siffrorna som ett problem såg vi en enorm möjlighet. Det var något av en wow-känsla.

Innan det som kallades för ”Sveriges hemligaste riskkapitalprojekt” offentliggjordes på allvar åkte Susanne Najafi och Sara Wimmercranz riket runt för att hitta guldgrubben. Hittills har man hunnit träffa 300 företag i 50 kommuner.

– Vill man visa att man vill åstadkomma förändring gäller det att resa runt och träffa

entreprenörerna. Vi har kikat på underinvesterade och underutvecklade branscher som kan attrahera nya målgrupper. Gemensamt för nästan alla de här företagen är att kompe-

tensen finns – men kapital och nätverk saknas. Och det är här vi kommer in.

Investeringsrundan har lett till två undertecknade avtal, däribland med Örebrobaserade

HORSE ME UP

- Sveriges största ridsportbutik på nätet.
- Grundare och vd: Monica Sjösvärd, med bas i Västra Frölunda utanför Göteborg.
- Omsatte 7,2 mkr år 2015 med en förlust på 448 000 kr.
- I somras investerade Backing Minds 1,6 mkr i företaget.

Transfer Galaxy som har startat ett slags Swish för utlandsbetalningar.

– Deras betaltjänst ligger rätt i tiden. Otroligt många människor i världen skickar hem pengar till sina släktingar i andra länder, det handlar om 605 miljarder dollar om året. Vanligtvis sker det via Western Union till skyhöga avgifter men den här trion (Yosef Abdirahman Mohamed, Ali Abdiqani Mohamed och Khalid Ahmed Qassim) har skapat en unik betaltjänst som fungerar i 24 länder, säger Susanne Najafi.

Enligt henne är bolaget ett "lysande exempel på tidigare missade möjligheter".

– Förut hade killarna svårt att ta sig in i de etablerade nätverken, eller ens få till de enklaste avtal med banken. Nu har vi tagit in dem i ekosystemet och idag välkomnas de som hjältar i sin kommun. På sikt har de all potential att bli ett miljardbolag. Det gäller att börja inse att invandrare är dörrar till emerging markets (tillväxtmarknader), inte minst nu i en digital tid, säger Susanne Najafi.

Backing Minds har även investerat i Horse Me Up, ett företag i Västra Frölunda som erbjuder 100 000 produkter inom ridsport.

– Monica Sjösvärd var 50 år när hon grundade bolaget och mötte många fördomar just på grund av sin ålder. Folk undrade om det inte var dags att gå i pension. Men hon har hittat en nisch i en underinvesterad bransch med en otroligt stor målgrupp.

Det är inte vågat att hävda att Horse me ups succé hade uteblivit utan Susanne Najafi och Sara Wimmercranz.

För att hitta potential i företag jobbar Backing Minds datadrivet. Att en lägenhet blir dyrare om det är många som tittar på den gäller också för bolag. Backing Minds letar efter, och investerar i, bolag utanför den traditionella bubblan, och vill förändra statistiken.

TRANSFER GALAXY

- Tjänst för pengaöverföring. Målgruppen är främst invandrare i Sverige som, mot en liten avgift, vill skicka pengar till nära och kära utanför landet via dator eller mobil.
- Grundat 2014 av Yosef Abdirahman Mohamed, Khalid Ahmed Qassim och Ali Abdiqani Mohamed, med bas i Vivalla utanför Örebro.
- Bolaget omsatte drygt 280 000 kr under sitt första verksamhetsår. 2016 har transaktionsvolymen mer än tredubblas.

Källa: DI digital

Varför är det så viktigt för dig att försöka förändra vår generella syn på entreprenörer?

– Sveriges konkurrenskraft bygger på att vi inte bara tar in ett fåtal utan alla bra entreprenörer i ekosystemet, och ger dem förutsättningar att få sina bolag att växa. Man behöver faktiskt inte grota ner sig i problematiken, utan i stället fokusera på vad man kan göra och hur grymt det kan bli. Jag ser aldrig hinder och det är ►

Sara Wimmercranz
och Susanne Najafi
rattar tillsammans
Backing Minds.

FOTO SARA MAC KEY

”Numera brukar min man skämmas för mig när vi spelar monopol med mina småkusiner. Jag tål inte att förlora.”

SUSANNE NAJAFI

anledningen till att jag så ofta kastat mig ut från stup.

Susanne Najafi konstaterar att hon formats av sin uppväxt i Rinkeby utanför Stockholm, där hon lärde sig att inte ta något för givet.

– Jag fick ingenting gratis och blev uppfostrad med perspektivet att jag kommer att misslyckas om jag inte jobbar stenhårt. Jag fick inga fördelar, oavsett vad det handlade om, för jag skulle hårdas. Sprang jag en tävling mot pappa gav han järnet, även om jag nyss

fyllt fem. Den i familjen som lyckades lösa en gåta var den som var bäst. Det skapade en otrolig tävlingsinstinkt inom mig som egentligen aldrig sloknat. Numera brukar min man skämmas för mig när vi spelar monopol med mina småkusiner. Jag tål inte att förlora, säger Susanne Najafi med ett leende.

Hon lyfter fram sina föräldrar som de ”största förebilderna i livet”, och är tacksam för de förutsättningar hon fått genom dem.

– De lärde mig att förstå att man inte ska kasta bort en dag. Det är säkert skälet till att jag så mycket hellre gör något annat i stället för att kolla Netflix och chilla. Jag känner ett ansvar inför mina föräldrar att förändra saker och ting.

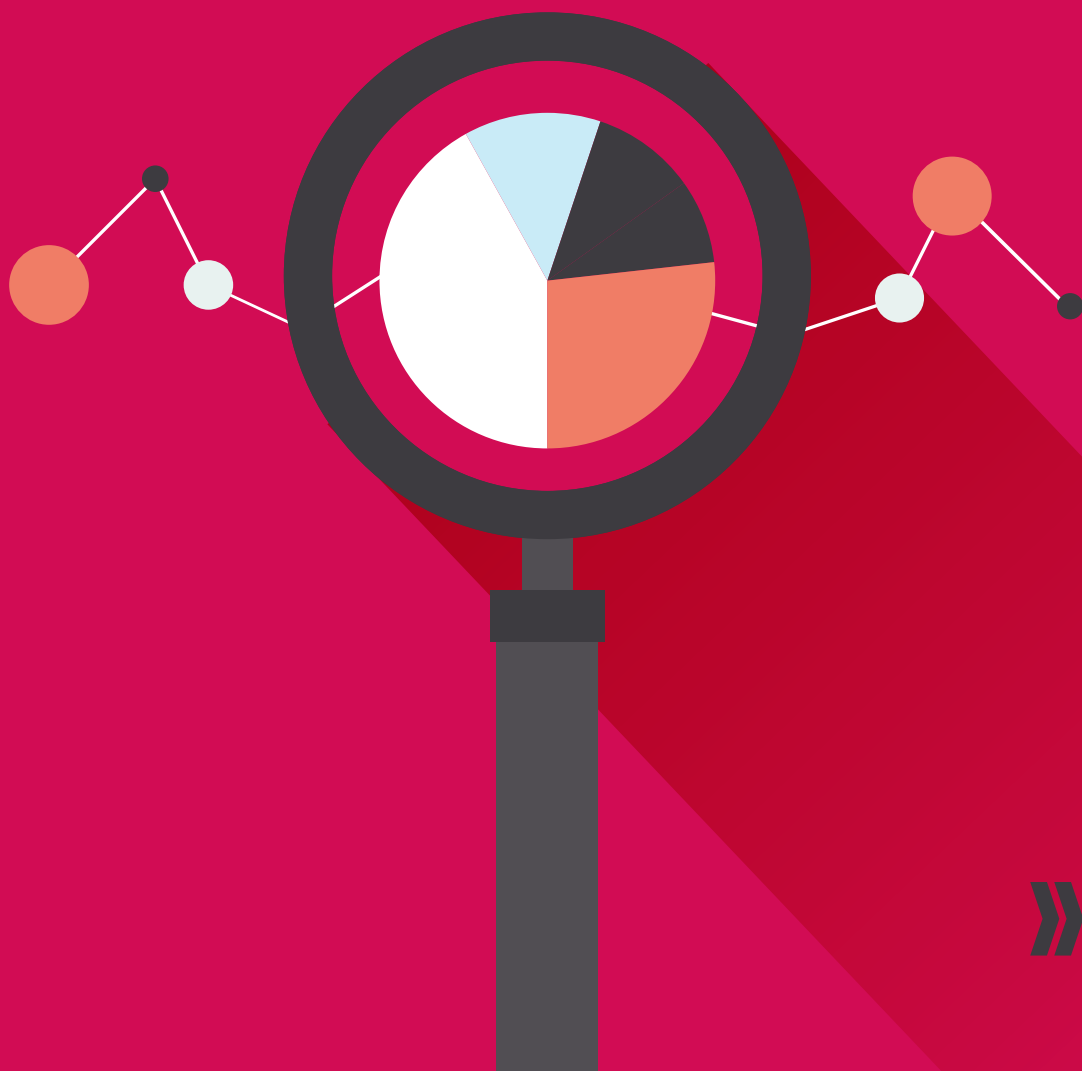
Refugee Air är just ett sådant exempel. 2015 startade Susanne Najafi ett projekt i syfte att göra asylsökandes flyktvägar säkrare och nådde 830 miljoner människor med sin kampanj #letthemfly.

– Det var bilden på Alan Kurdi som fick mig att börja fundera. Och när jag får ett infall i huvudet, då måste jag se till att det händer. Det är en besatthet, att hela tiden vilja ändra saker till det bättre. ●

BIG DATA

Nu kommer inte revisorn till siffrorna utan siffrorna kommer till revisorn. Datadriven analys öppnar nya möjligheter för finansiell revision och *View* sökte upp Fredrik Westin för att ta reda på hur.

TEXT JAN LINDROTH ILLUSTRATION ISTOCK

Du är chef för KPMG:s avdelning för IT-revision, D&A Audit, som bildades så sent som i oktober förra året. Vad handlar det om?

– Data & Analytics, eller D&A, innebär att vi använder moderna IT-verktyg för att läsa in och analysera kundens relevanta data, i stället för den traditionella metoden som bygger på stickprov och en mer manuell genomgång av data, säger Fredrik Westin, revisor sedan 20 år och medlem i FAR:s policygrupp för revision.

Vilka är fördelarna med D&A-revision i stället för traditionel revision?

– Med D&A höjer vi både kvaliteten och precisionen i revisionen men kan också skapa betydande mervärden för de granskade företagen genom att hjälpa dem att bli effektivare.

Finns det några svårigheter?

– D&A är på stark framfart globalt och är ett prioriterat område inom KPMG, men det ställer också nya krav på kunderna och deras system. Över tid leder D&A till en mer effektiv revision men det finns en tröskel att ta sig över det första året. Hos de största av våra kundföretag är det här redan vanligt men allt fler medelstora företag kan också granskas med den här metoden då de ofta har moderna system och bra koll på sina data, men som i så många andra branscher finns det ett inbyggt motstånd mot förändringar, också i vår.

Hur går det till egentligen?

– Vid en D&A-revision för vi över stora mängder data från

”Ofta får kunden en aha-upplevelse när vi kopplar olika typer av data till varandra.”

FREDRIK WESTIN, KPMG

kunden till oss och det omfattar både finansiell data och uppgifter från kringsystem som till exempel kunddata, fakturering, lönestatistik och data från avtalsregister. Sedan använder vi sofistikerade analysverktyg för att vrida och vända på informationen. Då ser vi hela bilden och kan upptäcka mycket om verksamheten och systemen i företaget som traditionell revision inte hittar. Vi kan se sidoflöden och situationer när saker inte är optimerade, som sedan kan rättas till.

Hur tar sig detta uttryck konkret hos en kund?

– Ofta får kunden en aha-upplevelse när vi kopplar olika typer av data till varandra och tittar på hela mängden trans-

aktioner. I ett fall såg vi att 95 procent av matchningen av order, lager och fakturering hos en kund var automatiserad medan 5 procent innehöll stora manuella inslag. Arbetsinsatsen från kundens sida var den motsatta och genom att se över den manuellt baserade processen kunde företaget avsevärt effektivisera sin verksamhet.

Passar det alla?

– Företag med stora transaktionsvolymen som handelsföretag, finans/försäkring eller abonnemangsdrivna verksamheter som fastighetsbolag och telekom lämpar sig särskilt väl för D&A-baserad revision, medan branscher som bygg kan vara svårare då intäkterna ofta har inslag av bedömningar. ●

Nyheter

Företeelser, fenomen, trender och nyheter som berör KPMG:s värld

Nya uppgifter för finans

År 2020 kommer endast **30 procent** av finansrollernas arbete att bestå av traditionella uppgifter och de arbetsmoment som vi ser mest av idag. De resterande **70 procenten** kommer att bestå av en högre grad verksamhetsanalys och prediktiva analyser. Det skriver Accenture i rapporten "Meet the finance 2020 workforce".

Framför allt är det ny teknik som gör att många av uppgifterna automatiseras vilket leder till att sofistikeringsgraden i de kvarstående arbetsuppgifterna höjs – och därmed även kompetenskraven.

Sverige kan bli första kontantfria landet

Sverige kan bli världens första kontantfria land. Redan nu hävdar bankerna att kostnaderna för kontanter överstiger nyttan med att använda mynt och sedlar, skriver forskning.se.

Förra året utgjorde kontanttransaktioner endast 2 procent av alla betalningar, och siffran förväntas att sjunka till 0,5 procent år 2020. Det är främst i butiker vi betalar med kontanter, där drygt 20 procent av transaktionerna sker med mynt eller sedlar, vilket är en halvering jämfört med för fem år sedan.

1/10

Visste du att...

En tiondel av jordens befolkning har någon gång spelat ett svenskt spel – Minecraft, Battlefield och Candy Crush Saga. Spelindustrin är idag Sveriges snabbast växande bransch.

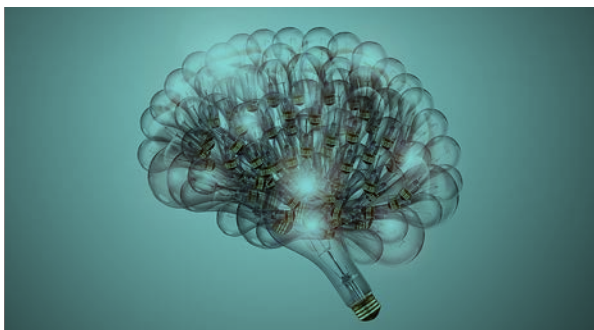
Dela böcker och verktyg

Inte hört talar om delningsekonomi? Du är inte ensam. När Danske Bank genom Ipsos frågade 1 200 svenskar vad man kan tänka sig att dela, svarade 88 procent att man inte kände till delningsekonomi. Det handlar om att dela kläder, bilar, boende i stället för att äga dem. När svenskarna får välja vad de vill dela kommer böcker och verktyg högst upp på önskelistan. Var femte svensk (22 procent) kan tänka sig att dela eller hyra ut sina verktyg.

Ledartröjan på för KPMG:s D&A

"KPMG har knäckt koden till att balansera affärs- och teknisk expertis och anses befinna sig i framkant inom innovation". Det omdömet får KPMG i samband med att de rankats som världsledande inom Data & Analytics av Forrester Research.

– När data är det nya guldlet ligger nyckeln till framgång i att förstå hela processen, från att fånga och lagra data till att göra något användbart av den, säger Mats Dahl, ansvarig för Data & Analytics på KPMG Sverige.

Bye, bye, Europe. We're off.
Premiärminister Theresa May

INGEN EXIT FÖR BREXIT

Det som verkade helt osannolikt för bara ett år sedan är nu på väg att bli ett faktum. Men om inte förhandlingarna om Storbritanniens ansökan om utträde ur EU löper smidigt kan det bli förödande för den brittiska ekonomin.

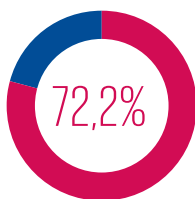
TEXT ERIK ARONSSON FOTO GETTY IMAGES

FREDAGSMORGONEN 24 JUNI 2016 var en ovanlig start på midsommarafton. När väckarklockan ringde hade det brittiska folket överraskande röstat för önationens utträde ur Europeiska unionen.

Den midsommarstängda Stockholmsbörsen fick en tillfällig respit medan resten av världens finansmarknader reagerade på sedvanligt sätt inför nya och osäkra situationer – med branta börsfall över hela linjen.

Redan dagen efter folkomröstningen meddelade den dåvarande brittiske premiärministern David Cameron att han lämnade sin post. Hans efterträdare, Theresa May, har varit glasklar med att hon tänker respektera utfallet och i oktober gav hon beskedet att en brittisk utträdesansökan skulle lämnas in senast i mars 2017.

72,2 procent, dvs 33,6 miljoner personer, deltog i EU-omröstningen. Det är det högsta valdeltagandet sedan det brittiska riksdagsvalet 1992, då 72,3 procent av de röstberättigade gick till valurnorna.

Utträdet har därefter blivit föremål för en rättslig process i Storbritannien. Den första instansen, London High Court, slog i november fast att det är det brittiska parlamentet som ska avgöra om Storbritannien kan inleda processen för ett utträde ur EU. Frågan fördes sedan vidare till nästa instans, Supreme Court, som 24 januari meddelade samma utslag: att parlamentet genom omröstning ska avgöra om utträdesansökan ska lämnas in.

May presenterade i ett tal 17 januari hur den konservativa regeringen ser på utträdesprocessen. Enligt May kommer parlamentet även att få lägga sin röst när utträdesvillkoren är färdigförhandlade. Hon anser också att Storbritannien inte kan bli kvar i den återstående gemensamma europeiska

NOT #INFOR THIS?

TO VOTE ON THE EU REFERENDUM NOW!

WWW.
WEAREU
ORG.UK

”Det finns ett avsevärt gap mellan de båda parterna, och jag tror knappast att det kommer att bli några snabba resultat av förhandlingarna.”

ROHITESH DHAWAN, BREXIT-EXPERT HOS KPMG.

marknaden eftersom det innebär att man i praktiken inte lämnar unionen. Mays agenda är att försöka få så fria handelsvillkor som möjligt med övriga europeiska länder, att bibehålla fritt resande mellan Storbritannien och Irland, och att kontrollera migrationen mellan Storbritannien och EU.

Det som nu väntar är en med all sannolikhet tuff förhandling där Storbritannien försöker få bästa möjliga villkor för utträdet medan EU i sin tur vill fokusera på att hålla samman de 27 återstående medlems-

länderna och inte ge Storbritannien några förmåner.

– Det finns ett avsevärt gap mellan de båda parterna, och jag tror knappast att det kommer att bli några snabba resultat av förhandlingarna, säger Rohitesh Dhawan, Brexit-expert hos KPMG.

Samtidigt är utrymmet för kärvande förhandlingar inte särskilt stort. Regelverket säger att den nation som vill lämna unionen måste göra det senast två år efter det att utträdesansökan lämnats in. ►

Brexit – detta har hänt

2013

Dåvarande premiärminister David Cameron meddelar att han kommer att utlysa en folkomröstning om det brittiska EU-medlemskapet.

2016

20 februari: Datum för folkomröstningen fastställs till 23 juni.

23 juni: Omröstningen resulterar i ett ja för brittiskt EU-utträde. 51,9 procent röstar för att lämna EU medan 48,1 procent vill stanna i unionen. Mer än 30 miljoner briter deltar i folkomröstningen.

24 juni: David Cameron meddelar att han lämnar posten som brittisk premiärminister.

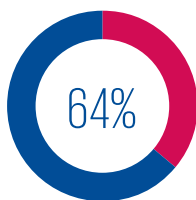
"THE SUN'S LOVELY-LIKE A WARM H

Gamla avgör de ungas framtid

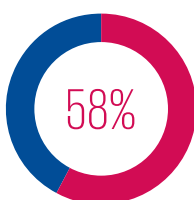
De som ska leva längst med resultatet ville stanna i EU

Ålder 18–24

64 procent i åldern 18–24 röstade för att stanna kvar i EU. I genomsnitt måste den här åldersgruppen leva med beslutet i 69 år.

Ålder 65+

58 procent i åldern 65+ röstade för att lämna EU. I genomsnitt behöver den här åldersgruppen bara leva med beslutet i 16 år.

Källa: YouGov juni 2016

AND CARESSING ONE'S SKIN!"

En undersökning visar nu att allt fler briter förlorar tron på att framtiden verkligen ser ljusare ut med Brexit.

DET BETYDER ATT STORBRITANNIEN måste lämna EU senast sista mars 2019, under förutsättning att man följer planen för när ansökan ska skickas in.

– Om inte detaljerna för ett ordnat utträde finns på plats då, kan det bli förödande för Storbritannien. Det kommer att lamslå handeln, sprida förvirring i alla delar av ekonomin, och lämna 2,8 miljoner EU-medborgare i Storbritannien och 1,2 miljoner briter i EU i ett slags limbo.

Finansmarknaderna har återhämtat sig efter den initiala chock som

följde på Brexitomröstningen, men för näringslivet i Storbritannien och resten av Europa blir 2017 ett år som kommer att präglas av stor osäkerhet. Den miljö av politisk säkerhet som man vant sig vid under många år existerar inte längre.

– Prognoser kommer att bli mindre tillförlitliga så det gäller för företagsledningarna i alla länder som påverkas av Brexit att lägga mer tid på att bedöma risker och ta operationella och taktiska beslut, säger Rohitesh Dhawan. ●

Kunderna får råd av KPMG

Hos KPMG har beredskapen för Storbritanniens omröstning varit god, oavsett vilket utfall det skulle bli. Detta för att kunna ge kunderna bästa möjliga rådgivning.

– Vi har ett kärnteam som arbetat genom vårt nätverk i 70 länder och som på ett tidigt stadium hjälpte våra kunder att förbereda sig för båda de tänkbara utfallen i omröstningen. Vi har genomfört

en mängd olika aktiviteter, haft flera tusen kundsamtal och på vår hemsida finns en särskild Brexitportal med omfattande information om allt som berör Brexit, säger Rohitesh Dhawan, som ansvarar för Brexitförberedelserna hos KPMG.

www.kpmg.com/uk/brexit

Brexit – detta har hänt

2016

13 juli: Theresa May utses till ny premiärminister.

2 oktober: Theresa May meddelar att hon kommer att lämna in den brittiska ansökan om utträde ur EU senast i mars 2017.

Affärskvinnan **Gina Miller**, som tog Brexit-frågan till High Court.

3 november: London High Court beslutar att det är det brittiska parlamentet, inte regeringen, som ska avgöra om Storbritannien kan inleda utträdesprocessen.

2017:

24 januari: Supreme Court beslutar att parlamentet ska rösta om huruvida en utträdesansökan ska lämnas in.

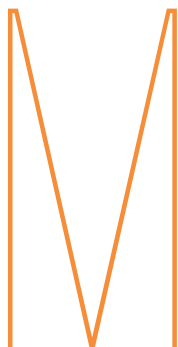
NÄTET SOM SKAPAR FRAMTIDEN

Med de nya 5G-näten, då allt och alla kommer att kunna vara uppkopplade – alltid, står en revolution för dörren.

Möt Ericsson, Volvo och Telia som är några av nyckelspelarna i utvecklingen.

TEXT JAN LINDROTH ILLUSTRATION MUTI

MED EN SMARTPHONE i fickan är de flesta idag uppkopplade i stort sett dygnet runt. Vi ser hur internet of things (IoT) går från vision till verklighet men hur det kommer att förändra samhället kan vi än så länge bara ana. Runt hörnet väntar nu nästa fas i utvecklingen – som kan bli omvälvande. Nya tjänster, smarta städer och uppkopplade produkter leder till nya användarbeteenden som kommer att förändra världen så som vi känner den idag.

Den nya, snabba och tillförlitliga 5G-teknologin öppnar möjligheter för självkörande bilar, realtidsdata om trafik, uppkopplade kylskåp, skraddarsydda konsumenterbjudanden och innovationer inom Virtual Reality och Augmented Reality – virtuell och förstärkt verklighet. Tillsammans med artificiell intelligens och digitala assistenter i molnet, där dessutom en stor del av den framtida datorkapaciteten kommer att

finnas, skapas ett helt nytt landskap för både konsumenter och företag.

Svenska företag ligger generellt sett långt framme inom IoT men också när det gäller de bakomliggande systemen och infrastrukturen. Ericsson, Telia och Volvo Cars är tre stora aktörer som driver på den här utvecklingen både i Sverige och på global nivå.

Telia som är norra Europas största teleoperatör är i full gång med att planera för de nya 5G-nät som kommer. Telia ser de nya näten som en stor möjlighet för nya affärsmodeller, tjänster och beteenden. Hans Dahlberg är global chef för Internet of Things, som är en central del av operatörens framtida tillväxt.

– Sakernas internet tillhör vår så kallade Division X, där vi har våra tillväxtområden. IoT är redan verklighet och Sverige har flest uppkopplade saker per capita i världen, men potentialen är enorm och det är stora förändringar som väntar, säger Hans Dahlberg.

Intresset för nästa generations internet bottnar i att kunna effektivisera och spara pengar, menar Hans Dahlberg, och där spelar IoT och kommunikation mellan maskiner stor roll.

– Sedan möjliggörs nya produkter av nättjänster, men det kommer också helt nya disruptiva tjänster som vi förstås ännu inte vet vad de är, säger han.

Teknologi har inget egenvärde, det är bara i händerna på användare som den blir till något mer. Så det gäller att ha koll på hur konsumenterna tänker, något som Ericsson lägger mycket möda på.

Ericsson är en av världens ledande leverantörer av infrastruktur för mobilnät och driver på utvecklingen av den nya 5G-teknologin. Ända sedan de första analoga NMT-näten utvecklades har Ericsson haft örat mot marknaden för att ana sig till vart utvecklingen är på väg och vilka krav som kommer att ställas på de framtida näten.

Ericssons viktigaste kunder är

Digitala assistenter utvecklas snabbt. Amazone Echo (ovan) och Google Home (nere t.v.) är två smarta röststyrda högtalare som konkurrerar om uppmärksamheten.

"AI kommer att påverka nästan allting i samhället och kommer att definiera mycket av nästa era."

MICHAEL BJÖRN, FORSKNINGSCHEF PÅ ERICSSON CONSUMER LAB

teleoperatörer runt om i världen och de vill i sin tur kunna leverera de tjänster slutkunderna vill ha – både privatkonsumenter och företag. Ericsson levererar inte bara infrastruktur utan också plattformar som hjälper operatörer och andra att erbjuda nya tjänster och appar.

Michael Björn är forskningschef på Ericsson Consumer Lab, en fristående enhet med uppdraget att leverera konsumentinsikter om framtiden till både Ericsson och deras kunder.

– För att förstå hur konsumenterna kommer att agera i framtiden och vad som efterfrågas intervjuar vi ett antal utvalda avancerade internetanvändare

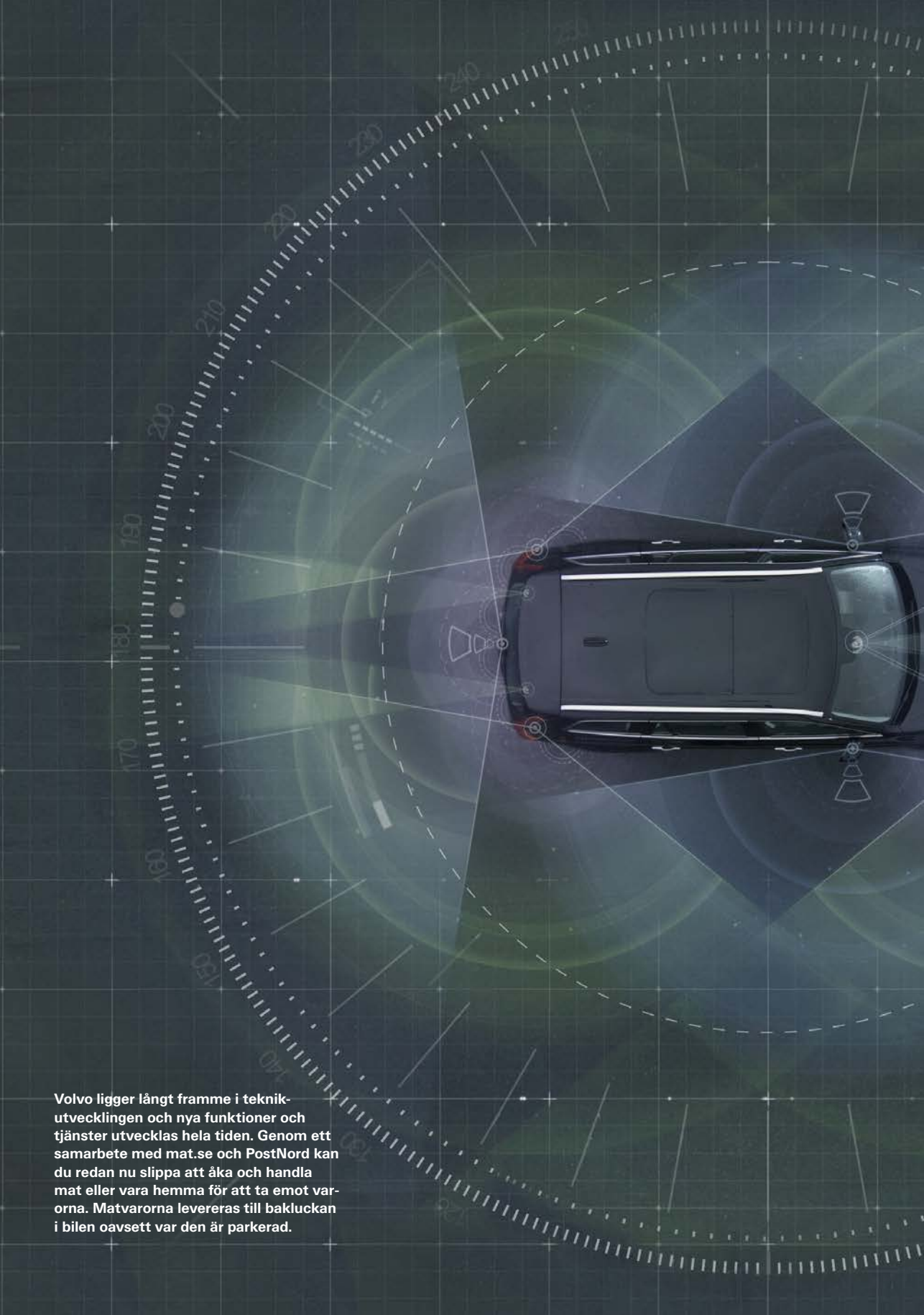

Michael Björn

i större städer. De är kanske inte representativa för en bredare befolkning men hjälper oss att förstå åt vilket håll vi är på väg, säger Michael Björn.

Och vart är då utvecklingen på väg? I Consumer Labs senaste rapport "10 Hot Consumer Trends 2017" från slutet av 2016 får artificiell intelligens, AI, och virtuella verkligheter stort utrymme.

– AI kommer att påverka nästan allting i samhället och kommer att definiera mycket av nästa era. Skärm-åldern håller på att lida mot sitt slut när nu AI möjliggör nya gränssnitt mot datorer och mobiler och inte minst mot molnet, säger Michael Björn. ►

Volvo ligger långt framme i teknik-
utvecklingen och nya funktioner och
tjänster utvecklas hela tiden. Genom ett
samarbete med mat.se och PostNord kan
du redan nu slippa att åka och handla
mat eller vara hemma för att ta emot var-
orna. Matvarorna levereras till bakluckan
i bilen oavsett var den är parkerad.

Digitala assistenter som Amazons Echo, Apples Siri och Google Assistant börjar redan spridas till olika produkter på marknaden och blir snabbt bättre, och virtuell verklighet börjar integreras i olika tjänster.

– Digitala assistenter utvecklas snabbt och den dag man förvänas över att de gör fel i stället för tvärtom så kommer det att ta fart på riktigt. De kan bli mer som managers som fattar enkla och rutinmässiga beslut åt oss, säger Michael Björn.

Virtuell verklighet och förstärkt verklighet, VR och AR, är också områden som trendsättarna efterfrågar, både som gränssnitt och i olika tjänster.

– De användare som vi intervjuar driver förändringar och just nu verkar de vilja att VR, AR och AI ska bli mer en del av den verkliga världen, och det är ju Amazon Go ett exempel på, säger Michael Björn.

Amazon Go är en närbutik som startades av Amazon i Seattle i början av 2017, där registrerade användare går in butiken, tar det de vill ha och går ut. Kameran, sensorer och AI registrerar under tiden vad som plockas från hyllorna och drar pengar från kundens Amazon-konto. Inga kassor. Inga köer.

– Ett annat exempel på hur den nya tekniken används i praktiken är en VR-applikation med vilken man kan möblera sitt hem med möbler från en butik. Man kan till exempel ställa soffan på ett tänkt ställe och sedan gå runt och titta från olika vinklar, säger Michael Björn.

För Ericsson betyder det att näten måste bli snabbare, ha mer kapacitet och bli tåligare. Redan idag står video för den absolut största delen av trafiken i näten och just VR är den snabbast växande typen av video. Användarna vill också att VR ska vara sladdlöst ►

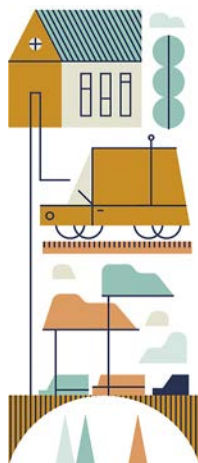
– i vårt moderna samhälle ska allt vara trådlöst och mobilt.

Explosionen av smartphones har spelat en avgörande roll för utvecklingen genom att den har underlättat beteendeförändringar och visar konsumenterna vad som är möjligt.

– Idag drivs det mesta av användarnas och konsumenternas behov och beteenden. Vi leverantörer och utvecklare försöker hinna med, men ibland kan konsumenterna ligga långt före i sina krav och förväntningar, säger Michael Björn.

Områden som till exempel vård och omsorg kan ha svårt att hålla takten med användarnas erfarenheter från andra branscher och områden. Det kan vidga de gap i digital utveckling som redan finns i samhället, menar Michael Björn.

Sensorerna som följer med den nya teknologin kommer också att generera enorma mängder data om människor, var vi är, vad vi gör och vad vi handlar.

Skärmåldern håller på att lida mot sitt slut och AI väntas ta över stafettpippen.

Det ställer stora krav på företagen som hanterar den nya tekniken.

– Frågan om vem som äger data finns redan idag men blir allt viktigare då väldigt mycket användbar information kommer att "flyta omkring" i systemet. Men med möjligheterna uppstår också skyldigheter, och där har vi som operatör ett stort ansvar. Sverige har ett bra läge här då vi är ett "high-trust society" där man litar på varandra och även i stor utsträckning på företag och myndigheter, säger Hans Dahlberg.

Fordonsbranschen är en av spjutspetsarna inom IoT och kommunikation mellan maskiner. Från att ha varit en analog produkt har bilen snabbt digitaliserats och kopplats upp. I USA läggs det idag till fler bilar än mobiltelefoner i mobilnäten och en del har till och med utropat bilen som det senaste mobiltillbehöret.

Volvo Cars ligger i framkant inom både dagens uppkopplade bilar och

"Frågan om vem som äger data finns redan idag men blir allt viktigare."

HANS DAHLBERG, IOT-CHEF PÅ TELIA

vad som kan ses som slutmålet – självkörande bilar. Idag är i stort sett alla nya Volvobilar uppkopplade och under 2017 görs också ett fullskaligt test i Göteborg där ett antal självkörande bilar ska ut i trafiken. Volvo hoppas få ut dem på marknaden till 2021, men då kommer det att handla om bilar som kan köra själva i vissa situationer och under vissa förhållanden.

– Uppkopplade bilar har egentligen en rätt lång historia. Vi började 2001 med vissa grundfunktioner men det tog ett tag innan man insåg den fulla nyttan. Ett genombrott blev när man kunde starta motorvärmaren via mobilen. Idag ser vi mer än 250 000 värmarstarter på en dag i Volvobilar när det är kallt väder. I varma länder handlar det i stället om att starta luftkonditioneringen innan man sätter sig i bilen, säger Peter Lorentzon, chef för Digital & Connectivity Consumer Services på Volvo Cars.

Idag kretsar Volvos uppkoppling av bilen kring olika tjänster, såsom In-Car Delivery, underhållningslösningar och Volvo on Call, som via en mobilapplikation erbjuder en rad funktioner, till exempel fjärrstyrning av lås och klimat, bevakning av om dörrar och fönster är öppna, bränsleförbrukning och däcktryck. Nya funktioner utvecklas hela tiden och läggs till när det skapar konsumentvärde, till exempel automatisk bokning av service.

– Kundernas behov styr vilka nya funktioner och lösningar som dyker upp men vi driver förstås också på och försöker vara innovativa, säger Peter Lorentzon.

En sådan innovativ ny lösning är

UPPKOPPLAT INOM KORT

2018

väntas antalet saker med IoT vara fler än antalet mobiler.

2020

när marknaden för IoT 470 miljarder dollar (inkluderar mjukvara, hårdvara och system).

2021

kommer 29 miljarder prylar att vara uppkopplade mot internet.

2035

väntas 21 miljarder självkörande bilar säljas per år.

nämnda In-Car Delivery, som gör det möjligt att få varor köpta på nätet levererade till bakluckan. Tjänsten erbjuds i nuläget tillsammans med mat.se och PostNord och bygger på att systemet vet var bilen står parkerad och att leverantören får en engångskod för att låsa upp bakluckan. Bilägaren får sen en bekräftelse i sin mobil på att leverans skett och att bakluckan är stängd.

– Det här löser ett problem för kunden, man behöver inte åka och handla eller vara hemma för att ta emot varorna. Bilen kan stå på tomten eller inne i centrum. Vi testar också den amerikanska marknaden genom ett pilotprojekt i San Francisco där du kan få bränslepåfyllning eller tvätt av bilen genom att ge tillfällig access när den står parkerad, till exempel på din arbetsplats, säger Peter Lorentzon.

Med uppkopplingen följer också potentialen för bilen att på egen hand kommunicera med andra bilar och andra system, vilket är något som en del av Volvos nya bilar kan göra sedan slutet av 2016.

– Det handlar än så länge främst om att varna andra bilar för farliga vägförhållanden, men här finns förstås stor möjlighet för vidare utveckling. Sammantaget handlar allt om samma sak, att förenkla vardagen för användarna, säger Peter Lorentzon. ●

BANKEN MED 700 MILJÖANSVARIGA

Med hav och öar i sitt DNA går Ålandsbanken sedan länge sin egen väg när det gäller miljön. Målet är att förenkla för kunder som, likt vd **Peter Wiklöf**, har svårt att till vardags omsätta goda avsikter till gröna handlingar.

TEXT ANNE HAMMARSKJÖLD **FOTO** JACOB SAURÉN

A man with short brown hair and a light beard, wearing a white button-down shirt, is looking out of a window. The scene is dimly lit, with light coming from the window on the left, creating a silhouette effect on his face and highlighting the texture of his shirt. The background outside the window is dark and out of focus.

"Ålandsbanken har
gång på gång visat
att den lilla banken
har en alldeles egen
innovativ kraft. Jag
upplever att vi har det
roligare än jättarna."

PETER WIKLÖF

ALANDSBANKENS VD Peter Wiklöf låter oväntat nöjd när han konstaterar att banken inte har någon medarbetare med titeln "miljöansvarig". Och givet affärsbankens tydliga miljöprofil låter det först lite märkligt. Men förklaringen är enkel och värmer hjärtat.

– Allt vi gör för miljön är resultatet av interna initiativ och medarbetarnas eget miljöintresse. På så sätt är alla hos oss miljöansvariga, berättar Peter Wiklöf.

Om "miljö" blivit något av ett mantra bland företag något decennium in på 2000-talet, har Ålandsbanken sedan 1997 drivit frågan om Östersjöns problem och utmaningar. Då startades Östersjöfonden, och med den en möjlighet för kunderna att välja ett etiskt sparande med miljöfokus. Intresset och genomslaget har också varit stort och fonden har blivit en sparform för dem som tänker på framtiden.

– Vi har sett att många mor- och farföräldrar gärna väljer Östersjöfonden som sparform för barnbarnen.

Genom Östersjöfonden har Ålandsbanken delat ut cirka 1,3 miljoner euro till olika miljöprojekt. Det kan handla om allt från informationsarbete i skolor till initiativ för att rädda en viss vik undan miljöförstörrelse. Peter Wiklöf berättar att enligt bankens uppskattningar har mer än 100 projekt som annars inte skulle blivit av kunnat genomföras tack vare fondens stöd.

Tidigt i höstas lanserade Ålandsbanken ytterligare ett initiativ för att hjälpa sina kunder att göra medvetna miljöval. Betalkortet Östersjökortet är resultatet av ny teknik och nya material, och har utvecklats tillsammans med Ålandsbankens IT-bolag Crosskey, i samarbete med bland annat KPMG (se faktarutan).

PETER WIKLÖF

Titel: Vd för Ålandsbanken

Bor: I Mariehamn på Åland med sin familj.

Intressen: Skärgårdsliv och fiske. Största gäddan hittills vägde 8,6 kg. Har spelat innebandy i finländska landslaget.

Förebilder när det gäller

förändring: "Då väljer jag mina kollegor i bankens ledningsgrupp. Anne-Maria Salenius och Tove Erikslund som av eget intresse drivit arbetet med Östersjökortet."

Peter Wiklöf menar att utmaningen och målet med både Östersjöfonden och Östersjökortet är att underlätta för människor att ta sitt ansvar för miljön.

– De allra flesta människor vill väl och tänker på miljön. Men lite till mans är vi också relativt lata och har mycket annat omkring oss. Jag är själv en sådan person privat, säger han.

Med 700 anställda och en balansräkning på cirka 5 miljarder euro är Ålandsbanken inte en av branschens jättar. Ändå har företaget sedan lång tid drivit en fråga som betydligt senare blivit en hygienfaktor för konkurrenterna. Hur kommer det sig att ett mindre företag blivit en föregångare? Från början handlade det om bankens rötter. ►

ÅLAND ÄR KÄNT FÖR:

Fiske

Granitroda klippor

Lugnet

Väldigt gammal champagne

"Åland består av 6 500 öar och
skär och betydelsen av en
frisk Östersjö är tydlig för oss
som lever här."

PETER WIKLÖF

Han driver den gröna banken – bokstavligen.

– **ÅLAND BESTÅR** av 6 500 öar och skär och betydelsen av en frisk Östersjö är tydlig för oss som lever här. Samtidigt är det lätt att känna sig hjälplös inför utmaningarna – går det att göra skillnad? Med Östersjöfonden upptäckte vi att det går att hjälpa till och kundernas stora intresse har varit en avgörande framgångsfaktor.

Peter Wiklöf har varit verksam på olika poster inom Ålandsbanken sedan 1992. Under åren har han träffat en rad representanter för dominerande bank- och finansföretag, och framhåller att de har tydliga stordriftsfördelar. Men Finlands äldsta affärsbank värnar om sin inneboende snabbhet.

– Ålandsbanken har gång på gång visat att den lilla banken har en alldeles egen innovativ kraft. Jag upplever att vi har det roligare än jättarna, för vi kommer snabbare från ord till handling och

det märks i våra tjänster och i våra medarbetares engagemang.

Innovation och miljötank finns integrerat i flera av Ålandsbankens tjänster och lösningar. Något som också uppskattas hos kunderna i både Finland och Sverige.

– Våra kundundersökningar i Finland visar att nya kunder kommer till oss på rekommendation från de befintliga. Nu ser vi precis samma utveckling i Sverige.

Nu väljer Ålandsbanken än en gång att gå sin egen väg.

– Vi ser att det personliga mötet inte längre prioriteras hos många konkurrenter då det inte anses tillräckligt kostnadseffektivt. Hos oss är bra digitala tjänster självklara men de ersätter inte det personliga mötet och en kundanpassad rådgivning. Vi vet att kundernas förtroende inte kan köpas, det kan bara förtjänas, avslutar Peter Wiklöf. ●

Unikt betalkort mäter miljöpåverkan

Ålandsbanken, med verksamhet på Åland, i Finland och i Sverige, är först i världen med att lansera ett miljövänligt betalkort som kan mäta kortinnehavarens miljöpåverkan. Östersjökortet kopplas ihop med ett slags kalkylator som räknar ut koldioxidavtrycket för varje transaktion.

Varje månad får kortanvändaren en redovisning över hur stor belastning inköpen inneburit på miljön, och hur en potentiell kompensation skulle kunna se ut. Till exempel att skänka pengar till Världsnaturfonden i Finland. Kortet är också tillverkat av biologiskt nedbrytbart material, som majsstärkelse.

Ålandsbanken har tagit hjälp av KPMG för att utveckla det index som räknar ut miljöpåverkan och som här kallas Åland Index. Men lösningen kan komma andra banker tillgodo, berättar vd Peter Wiklöf.

– Ju fler banker som satsar på att medvetandegöra vår klimatpåverkan desto bättre. Lösningen är gratis att användas av andra, och min förhoppning är att detta över tid blir en bankstandard.

I arbetet med Åland Index har KPMG använt modellen och analysverktyget True Value, som gör det möjligt att kvantifiera ett företags positiva och negativa effekter på omvärlden och på så vis utvärdera deras verkliga värdeskapande, så kallade "True Earnings".

Läs mer på alandsbanken.se och home.kpmg.com/se

CHIP ME UP

TEXT ANNE HAMMARSKJÖLD ILLUSTRATION MUTI- FOLIOART

Biohacking kallas den teknik som flyttar fram gränserna för den mänskliga prestationsförmågan. Med dagens möjligheter blir också tekniken en experimentverkstad för glada amatörer som blir sina egna försökskaniner.

DEN SLIMMADE SVARTA polotröjan var bevis nog för att Steve Jobs inte levde på energidryck och transfetter. Applegründaren, som var en inbiten löpare och helst åt frukt, hade också en framtidsvision som förenade hans intresse för hälsa, träning och ny teknik.

Neil Harbisson har gett biohacking-kulturen ett ansikte med tre ögon. Med sin antenn hör han färger. Jo, du läste rätt.

– Jag tror att de största genombruten för innovation och forskning under 2000-talet kommer att ske där teknologi och biologi möts och överlappar varandra, har han sagt i en intervju.

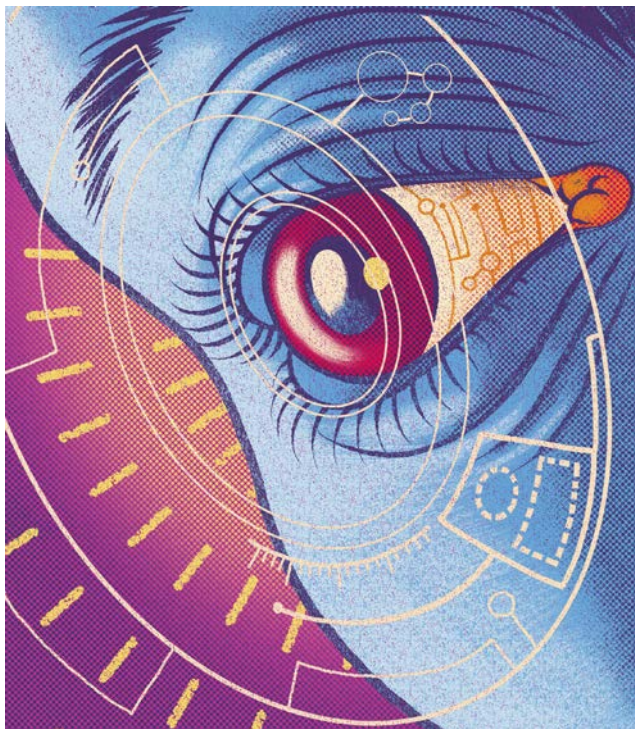
Och det är ingen tvekan om att det händer smått svindlande saker inom området där avancerad teknik flyttar fram gränserna för den mänskliga prestationsförmågan. Här rymms allt från pacemakers och proteser som styrs av kroppens egna nervsignaler, till konstgjorda näthinnor som kan ge blinda synen tillbaka och hjärnimplantat för experimentell behandling av Parkinsons sjukdom. Lösningsar som är resultatet av avancerad forskning och noga reglerade av etiska och medicinska regler och riktlinjer.

Men vi människor skulle inte vara de nyfikna och lite smått klåfingriga däggdjur vi är om det inte uppstod en subkultur inom området som ibland kallas gör-det-själviologi. Biohacking handlar också om att förbättra vår prestationsförmåga, men verktygs-lådan innehåller såväl kosttillskott och träningstips som avancerad teknik – både i och utanför kroppen. Till exempel smarta klockor som övervakar vår hälsa, träning och sömn.

Långt från smarta klockor har Neil Harbisson gett biohacking-kulturen ett ansikte med tre ögon. Den brittisk-katalanske konstnären är färgblind sedan födseln men har hittat ett alldeles eget sätt att få tillgång till detta spektrum av ljus. Fäst vid skallbenet har Neil Harbisson en antenn kopplad till en kamera som svävar i ansiktshöjd likt ett tredje öga. Den unika lösningen registrerar färger och översätter dessa till ljudvibrationer, som via ett speciellt hörselimplantat gör det möjligt att höra färger. Han kallar uppfinningen för sin "eyeborg" och beskriver den som en självklar och viktig del av hans kropp.

FOTO DAN WILTON

– Att handla i matbutiken är som att befinna sig mitt i en nattklubb, eftersom jag hör alla färger som finns runt omkring. Med hjälp av en kamera och mikrochip har jag skaffat mig ett sjätte sinne och det har berikat mitt liv, har han sagt i en intervju med *Svenska Dagbladet*.

En subkultur inom biohacking som växer i alla länder är så kallade grinders. Precis som en hackare mixtrar med programkoden söker grindern sätt att med teknik förbättra sin kropp. En grupp grinders som blir allt fler i Sverige kallas också chipsters, men trots namnet är det inte fredagsmys som är specialiteten.

Supersyn med hjälp av modifierad lins? Bara fantasin sätter gränserna för framtidens teknikmöjligheter inom biologin.

”Att handla i matbutiken är som att befinna sig mitt i en nattklubb, eftersom jag hör alla färger.”

NEIL HARBISSE

Chipsters förenas av att de bär magneter eller mikrochip under huden, vanligtvis i den mjuka vävnaden mellan tummen och pekfingeret. Det så kallade RFID-chippet är utvecklat enligt samma teknik som används på bank- och passerkort. Det innehåller ingen information, utan varje chip har ett unikt id som läggs in i systemet där chippet ska fungera.

Än så länge är chippet under huden i första hand ett alternativ till fysiska nycklar och passerkort. Men över tid kan det utvecklas mot allemens sätt att föra med sig all typ av viktig information; från bankuppgifter till hälsostatus. Idag kan chipstern inte få hjälp av en läkare med implantatet, utan är hänvisad till piercingsalonger för sin uppgradering.

Även om det finns en rad etablerade exempel på hur teknik används inom vården, finns det självklart etiska frågor kring att lite till mans använda ny teknik som prestationshöjare. Finns det över tid risk för ett A- och B-lag, där kroppsförbättrarna fjärrar sig som en elit från andra? Här finns det olyckliga historiska associationer, men de ligger mycket långt ifrån grindingkulturens tankegångar.

I stället lutar sig gruppen mot sitt lika stora hackerintresse och framhåller open source hård- och mjukvara samt fri tillgång till information som sin etos. Alla som är intresserade av kroppsförbättring ska få hjälp av andra grinders. På så sätt undviks olyckliga paralleller till historien, och teknik kan än en gång bidra till att göra livet bättre för oss människor.

Som sagt, det återstår att se i vilken utsträckning som Steve Jobs får rätt. Men det kan nog vara bra att påminna sig om att för inte så länge sedan var slipade glasögon resultatet av ny teknik och ett revolutionerande hjälpmedel för en ganska liten grupp. ●

Källa: SVD, hackaday.com, dailyburn.com

Framtiden är här: DNA-analyser i köket och nycklarna i huden

Bioteknikens demokratisering öppnar för svindlande möjligheter. Det säger Sveriges mest kända chipster, Hannes Sjöblad.

På innovationshuset Epicenter i Stockholm utforskar Hannes Sjöblad teknikens frontlinjer. Men mest är han känd som den främste svenske ambassadören för biohacking och en av grundarna till biohackerföreningen Bionyfiken.

Varför pratas det plötsligt så mycket om biohacking?

– Bioteknik håller på att demokratiseras och bli tillgänglig för alla. Du kan jämföra utvecklingen med vad som hände för cirka tjugo år sedan när det blev möjligt för de allra flesta att ha en PC hemma – enkel och billig tillgång till vad som egentligen är avancerad teknik och som förändrar våra liv.

Kan du ge några exempel?

– De verktyg som nyligen bara fanns i påkostade laboratorier på universitet och stora företag är idag tillgängliga för gemene man. Du kan göra DNA-analyser hemma i köket med ett labb för 5–6 000 kronor (se bento.bio). Med en enkel topsning kan du själv kolla om din snuva är en vanlig förkylning eller något annat, göra faderskapstest på hela familjen eller bekräfta att det verkligen är nötkött i mataffärens lasagne. Nödvändiga kunskaper och tillvägagångssätt finns tillgängliga på internet.

Du är också en så kallad chipster. Berätta.

– Jag har ett chipimplantat i handen. Så nu öppnar jag alla dörrar på kontoret med det (skratt). Men det intressanta är vad mikrochip och sensorer kan göra för vår hälsa. Idag finns implantat där diabetiker kan mäta sitt blodsocker utan att behöva sticka sig i fingret. På sikt kan alla som vill ha chipimplantat som ger oss realtidsinformation om hur det står till inuti våra kroppar. Tekniken öppnar för en revolution inom hälsa, träning och friskvård. Just den aspekten är en viktig del av biohack-kulturen.

FOTO TOBIAS OHLS

”Jag har ett chipimplantat i handen. Så nu öppnar jag alla dörrar på kontoret med det.”

CHIPSTERN HANNES SJÖBLAD

**Hannes Sjöblad
jämför gärna
utvecklingen inom
biotekniken med
hemdatoreran.**

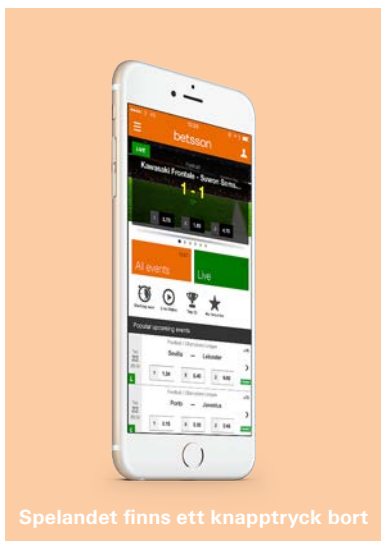
Hur ser du på framtiden för biohacking?

– Att vi nu har förmågan att inte bara läsa utan också skriva DNA-kod ändrar förutsättningarna för många framtidsutmaningar inom bland annat hälsa, matproduktion och artutrotning. Om några år kan en liten mammut födas i någon av världens djurparker. ●

Läs mer: hannesjoblad.se, bionyfiken.se, och Ted talks på ämnet ”digital biology”.

Nyheter

Företeelser, fenomen, trender och nyheter som berör KPMG:s värld

Spelandet finns ett knapptryck bort

Utredning ändrar spelplanen

I dagarna presenteras Spelutredningen som ska ligga till grund för den kommande licensmarknaden för spel i Sverige. Målet är att de utländska spelbolagen ska flytta hem till Sverige och konkurrera med Svenska Spel, ATG och andra traditionella spelbolag på lika villkor. Idag finns 16 spelbolag på Stockholmsbörsen trots att det officiellt råder spelmonopol. Flera av de utlandsbaserade företagen har visat rekordresultat på sistone, men det finns en farhåga bland investerare att guldåren är över. Det kommer bli mycket tuffare att göra stora vinster när bolagen ska betala lika mycket skatt.

Svenskarna är ett speltokigt folk – 2016 betalade vi netto 22 miljarder till de olika spelbolagen.

Nu ska svensk fintech lyfta

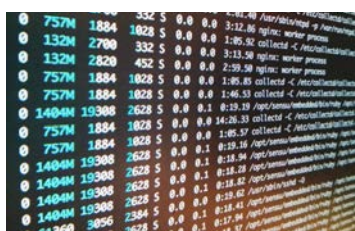
En nystartad innovationshub ska kratta manegen för företag som vill utveckla Fintech-lösningar, dvs IT-baserade lösningar för finanssektorn, i Sverige.

Stockholm Fintech Hub är ett samarbete mellan BLC Advisors, KPMG, NFT Ventures och Invest Stockholm. Huben ska bland annat koppla ihop startups, myndigheter och etablerade finansiella institutioner.

Redan idag är Sverige en bra plats för Fintech-startups -18 procent av alla investeringar i Fintech-bolag i Europa går till svenska företag. Ambitionen är att behålla den ledartröjan.

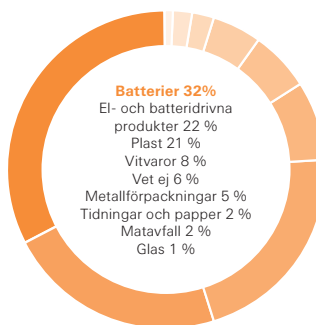
GDPR utmaning för svenska företag

I maj nästa år träder EU:s nya dataskyddsförordning GDPR i kraft. Den ersätter PUL i Sverige men är betydligt mer omfattande. Svenska företag och myndigheter kommer att få lägga mycket tid och kraft på att anpassa sig till de nya kraven. Bland annat innebär förordningen att alla personer vars uppgifter på något sätt hanterats och lagrats av ett företag eller en organisation ska ha rätt att få ut uppgifterna. GDPR innebär också att en enskild person ska kunna få uppgifter borttagna eller flyttade till en annan organisation. Företag som bryter mot förordningen kan drabbas av böter på upp till 20 miljoner euro.

Nya regler för lagrad data är på g.

Vilken avfallssort tycker svenskar är viktigast att återvinna för miljön?

Källa: Aktuell hållbarhet

Jobbar du också på ett modernt flexibelt kontor utan fast arbetsplats?

Då har du förstått vikten av en bra väska. Saddleback Leather erbjuder 100 års garanti på sina läderportföljer. Priset för den största modellen ligger på cirka 7 600 kr, och då ingår frakt. Företagets slogan är gratis: They'll fight over it when you're dead.

Foto: Saddleback Leather

TOPPBETYG MED TOUGH LOVE

Barbara Bergström

startade Internationella Engelska Skolan som en reaktion mot den kommunala skolan. År efter år når hennes elever överlägsna resultat på de nationella proven. Hemligheten, menar hon, är trygghet och tydliga regler. Det låter enkelt, men varför verkar det vara så svårt för andra?

TEXT ANNE HAMMARSKJÖLD
FOTO HANS BJURLING

FEBRUARI 1977 HADE Carin Mannheimers "Lära för livet" premiär på TV1. Den hyllade serien om en dysfunktionell niondeklass i Göteborg var ett inlägg i den då pågående debatten om skolans utmaningar med att erbjuda en god arbetsmiljö och lyfta lågpresterande elever. "Lära för livet" följdes av 3,5 miljoner tittare.

Så här 40 år senare är skolan ett fortsatt brännhett ämne i Sverige. Tätt i hälarerna på vården, är just skolan det område som väljarna tycker är allra viktigast, enligt en färsk undersökning (Novus, november 2016) och åsikterna om hur man kan lyfta skolan är många.

Visst finns det ljuspunkter. Tio år efter den stora skolreformen 2006 visar de senaste Pisa-resultaten att svenska skolelever nu ligger på OECD-snittet inom läsförståelse och matematik. När resultaten presenterades drogs det nog en del suckar av lättnad i Rosenbad och på Skolverket. ►

Barbara Bergström, en "kärleksflykt" från USA som rör om i det svenska skolsystemet.

SVERIGE LIGGER SEDAN många år på tio-i-topplistan över de länder som investerar mest i skola och utbildning. Ändå upplever vissa att skolans problem på många håll är större än framstegen. Hur blev det så? En del av förklaringen kan ligga i olika politiska och filosofiska strömningar, med välmentade men också kritiserade idéer om barns förmåga att styra sig själv utan vuxna auktoriteter.

Många skolor brottas idag med oroliga arbetsmiljöer, cementerade sociala skillnader, mobbning och allt fler elever utan slutbetyg. Universitet och högskolor slår larm om studenter som inte klarar av att hänga med ens på grundkurser inom sina valda ämnen. Eller att 52 procent av svenska ungdomar mellan 14-24 år tror att en avgörande faktor för att nå sina mål i livet är att komma från en rik familj, enligt en undersökning av ungdomar.se.

Mitt i allt finns ändå en hel del undantag. Ett sådant är Internationella Engelska Skolan, IES. Friskoleföretaget med 30 grundskolor och ett gymnasium är ingen plaskdamm för en utvald elit. Här möts unga med olika bakgrund och olika förutsättningar i klasser om 30-32 elever. Ändå lyckas

”Jag tror inte vi gör våra barn någon tjänst genom att curla dem. Alla människor behöver veta att vi kan hantera livets enda konstant – förändring.”

BARBARA BERGSTRÖM

IES bättre än de flesta andra, med resultat som år efter år ligger högt över riksgenomsnittet på de nationella proven. Vad är då hemligheten? För grundaren Barbara Bergström är svaret självklart.

– Vi erbjuder ordning, reda och disciplin. Med tydliga regler som alla följer skapas trygghet och det är en förutsättning för lärande.

En annan framgångsfaktor är att IES ställer krav på eleverna, bland annat för att hjälpa dem utveckla en realistisk självbild. Barbara Bergström nämner hjärnforskaren Torkel Klingbergs begrepp ”grit”, som förenklat innebär att barn behöver en egen motivation för att inte ge upp när de stöter på motgångar. Men denna typ av självkänsla är inte medfödd, utan behöver tränas upp.

– Jag tror inte vi gör våra barn någon tjänst genom att curla dem. Alla människor behöver veta att vi kan hantera livets enda konstant – förändring. Våra elever utmanas att lära känna sin förmåga och ta vara på sina förutsättningar. Det är en viktig aspekt av utbildningen hos oss, men något som förnekas på många håll i skolvärlden.

För Barbara Bergström är skolans uppgift dels att ge eleverna en god akademisk grund, dels att lära dem respekt, omtanke och karaktär. Det är en fråga om livsåskådning men kan handla om vardagliga saker som att hålla upp dörren för varandra, eller hjälpa till att plocka upp det som någon har tappat.

– ”The jury is still out” kring frågan om människan är ond eller god. Däremot är det ingen tvekan om att människan gärna försöker sätta sig på andra. Att lära sig vara en god medmänniska är en viktig del av utbildningen hos oss. ►

Barbara Bergström

Familj:

Make Hans Bergström, statsvetare och tidigare chefredaktör för Dagens Nyheter, två vuxna barn från tidigare äktenskap.

Bor:

Hus i Boca Raton på Floridas östkust, timmerhus vid Lake Erie i staten New York och radhus i Täby. Ungefär en tredjedel av året arbetar och bor Barbara Bergström i Sverige, resten av tiden i USA.

Fritid:

Rör sig gärna i naturen och har botanik som särskilt intresse, läser facklitteratur och vetenskapliga tidskrifter.

Engagemang:

Är starkt engagerad i frågor som rör Tibet och är dragen till buddhismens livsfilosofi. Tillsammans med sin man har hon startat stiftelsen Hans och Barbara Bergström Foundation, som bland annat finansierar unga, begåvade tibetaners universitetsstudier.

Förebild som förändringsledare:

"Jag beundrar Dalai Lama. Bland annat för hans djupa förståelse för och ödmjukhet inför människans villkor. Jag tycker också mycket om hans humor och totala prestigelöshet."

Råd till mig själv som ung:

"Ta inte dig själv på så stort allvar. Lär av misstagen men gå sedan vidare."

Om livets goda:

"Ibland kan jag ligga vaken på natten och fundera på saker jag önskar att jag hade gjort annorlunda. Så tittar jag åt sidan och tänker 'där ligger han som älskar mig'. Och då kan jag somna om."

BARBARA BERGSTRÖM FRAMHÅLLER vuxnas självklara ansvar för att utbilda och förbereda barn och ungdomar för vuxenlivet. Romanen "Flugornas herre" nämns som liknelse över ordningen på många skolor. Barbara Bergströms röst får en djupare klang när hon berättar om offren för detta elevvalde.

– Till oss kommer elever som inte kunnat gå på toaletten utan risk för övergrepp, eller vistas i en korridor utan glåpord och kränkningar. På en skola som ligger granne till en av våra kastar eleverna bänkar på sina lärare. Det är fullkomligt oacceptabelt. Hos oss råder tydliga regler om uppförande och bemötande, och vuxna rör sig överallt i lokalerna på rasterna. Skolan är en arbetsplats och ska vara trygg och trygg för alla som vistas i den.

Med ordning, krav och trygghet – under begreppet "tough love" – samt starkt ledarskap från tydliga rektorer har Barbara Bergström byggt ett skolimperium med drygt 21 000

Torkel Klingberg, hjärnforskare som myntat termen "grit", en slags jävlar anamma som motiverar barn att inte ge upp vid motgångar.

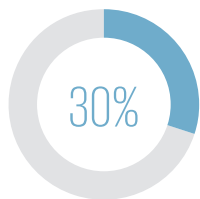
elever runt om i Sverige. Ytterligare 130 000 står i kö till skolorna. Uppåt hälften av undervisningen sker på engelska. Lärarna rekryteras för sin höga kompetens och syn på lärande och ledarskap från bland annat Kanada, England, USA och Sydafrika. I nuläget är omkring hälften av lärarna från andra länder än Sverige.

Enligt 2016 års nationella prov har resultaten för IES elever förbättrats ytterligare i förhållande till landets kommunala skolor. Av IES niondeklassare har 60 procent uppnått något av toppbetygen A-C i ämnet matematik, att jämföra med 35 procent i de kommunalt drivna skolorna. I ämnet svenska får 72 procent av eleverna toppbetyg, jämfört med 51 procent i kommunala skolor. I ämnet engelska är motsvarande siffror 97 respektive 69 procent.

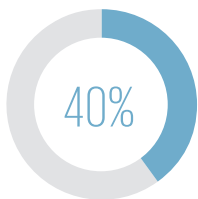
Nu introducerar IES begreppet "value added". Hur mycket har eleverna förbättrats mellan årskurs 6 och årskurs 9? På de nationella proven i matematik i årskurs 6 våren

Självförtroende viktigare än kunskap

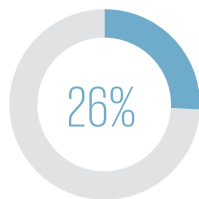
Webbportalen ungdomar.se genomförde i höstas en enkätstudie som omfattade 2 800 ungdomar i åldrarna 14–24. Så här upplever de skolan och sina möjligheter:

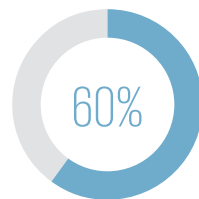
Över 30 procent anser sig sakna stöd av någon för att klara studierna.

40 procent tror att stöd ifrån vänner och familj är den viktigaste faktorn för att lyckas i skolan.

26 procent tror inte att de kommer att nå sina mål och bli vad de vill.

60 procent tror att självförtroende är viktigare än kunskap för att lyckas nå sina mål.

Läs mer på ungdomar.se

2013 var gapet mellan IES-eleverna och elever i kommunala skolor 11 procentenheter, mätt som andel med betyg A-C. På de nationella proven i årskurs 9 våren 2016 har skillnaden växt till 29 procentenheter för samma elever. IES kallar denna ökade differens om 18 procentenheter för "skoleffekt". Den visar - oavsett elevernas sociala bakgrund - vilken skillnad själva skolan har gjort under tre år på högstadiet.

IES framgångsrecept låter inte som raketforskning och borde ha stora möjligheter att inspirera andra. Dock har skolan ofta, tillsammans med andra friskolor, istället använts som slagträ i de senaste årens politiska debatt om vinster i välfärden. För Barbara Bergström är rörelsemarginalen på cirka 10 procent i första hand ett kvitto på att företaget erbjuder bra utbildning. Annars skulle eleverna och deras föräldrar inte söka dit. Hon beskriver debatten som spekulativt röstfiske på ungdomars och barns bekostnad. Verkligheten för välfärdsentreprenörerna ser inte ut som den beskrivs i olika talarstolar.

– Visst finns det charlataner, men de allra flesta privata alternativ drivs av eldsjälar och deras engagemang borgar för hög kvalitet. Aktiebolaget är en effektiv och tydlig form för att kunna expandera. Utan kvalitet och gott rykte uppkommer inga vinster. Vinsten är i sin tur en förutsättning för att kunna skriva långa kontrakt och växa. Det allra mesta går tillbaka in i företaget. Staten tar sedan en stor del via bolagsskatt. Utdelningen är för de flesta minimal eller obefintlig, säger Barbara Bergström med eftertryck och fortsätter: ►

"På en skola som ligger granne till en av våra kastar eleverna bänkar på sina lärare. Det är fullkomligt oacceptabelt."

BARBARA BERGSTRÖM

”Jag vet flera politiker som å ena sidan talar emot privata alternativ, å andra sidan har sina barn i kö till mina skolor.”

BARBARA BERGSTRÖM

– Vi som med hela vår själ bygger upp något bra ska uppmuntras, inte tryckas ner av politiker och beslutsfattare. Samtidigt vet jag flera politiker som å ena sidan talar emot privata alternativ, å andra sidan har sina barn i kö till mina skolor. För mig är det ren dubbelmoral.

Det är lätt att förstå Barbara Bergströms framgångar som lärare, skolledare och företagare. Hon är något så ovanligt som en människa som ställer frågor för att hon är intresserad av den andres svar. Hon lyssnar med hjärtat och det berättar om ett genuint intresse för människor. Så är nog den 70-åriga karismatiska kvinnan mycket lik den begåvade flickan som växte upp i Buffalo i staten New York, och var det enda av syskonen som föräldrarna hade råd att skicka till universitetet. Ändå valde Barbara att inte bli advokat som mamma ville.

– För mig var det helt självklart att bli lärare. Jag vill arbeta med människor och har alltid drivits av övertygelsen att utbildning är det enda sättet att påverka utveckling och avsätta diktatorer.

Barbara Bergström har precis gjort klart det videoklipp med en julhälsning som IES Sundsvall bett om till avslutningen. Hon besöker gärna skolorna och då gäller det att ha gott om tid. ►

Det går bra nu. Under 2017 öppnar IES ytterligare fyra skolor i Sverige, i Helsingborg, Landskrona, Södertälje och Årsta.

”Visst finns det charlataner, men de allra flesta privata alternativ drivs av eldsjälar och deras engagemang borgar för hög kvalitet.”

BARBARA BERGSTRÖM

– När eleverna ser mig kommer de springande för en kram. Och jag kramar dem så gärna.

Det var genom sitt första äktenskap som Barbara Bergström kom till Sverige 1968. Kär vare var det med kärleken till den svenska skolans syn på ledarskap och lärande.

Men när friskolereformen och det fria skolvalet genomfördes 1992 blev hennes erfarenheter till en affärsidé. Året efter öppnades den första Internationella Engelska Skolan. Idag ser hon tillbaka på många år av mycket hårt arbete och en hel del sömnlösa nätter. Men energin och passionen är densamma som för snart 25 år sedan.

– Nu ser jag mig i spegeln och frågar mig vart tiden tagit vägen. Men jag är stolt över det jag åstadkommit. Jag vill hjälpa var och en av våra elever att hitta och utveckla sin fulla potential. Det är möjligheten att förändra liv som håller mig igång. Det känns som ett enormt ansvar och jag har inga planer på pension.

Sedan 2012 ägs huvuddelen av IES av amerikanska TA Associates, med Harvard och andra ledande universitet som investerare, och med Barbara Bergström som stor minoritetsägare. Hon fortsatte som arbetande styrelse-

Alla elever ska få hjälp att hitta och utveckla sin fulla potential i IES, enligt Barbara Bergström.

ordförande fram till 2016 och är nu vice ordförande med särskilt ansvar för att föra skolkulturen vidare. Under 2017 öppnar IES ytterligare fyra skolor i Sverige, i Helsingborg, Landskrona, Södertälje och Årsta. IES har också köpt hälften av ett skolföretag i Spanien, som bas för att expandera där. ●

Pisa utvärderar fyra områden

Pisa, Programme for International Student Assessment, är en kunskapsutvärdering som går ut på att utvärdera hur femtonåriga elever i olika länder är rustade inför framtiden när de slutar skolan. Projektet drivs av OECD, Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling, och utvärderingen sker främst genom prov inom fyra områden: matematik, naturvetenskap, läsförståelse och problemlösning.

Pisa genomförs var tredje år, och målet är att testa och utvärdera skolbarns prestationer runtom i världen, för att kunna åstadkomma bättre pedagogiska metoder och bättre resultat.

Källa wikipedia.se

KPMG:s egen Sherlock

På Mia Falks arbetsplats frodas bedrägerier, mutor och korruption. Det är inte så illa som det låter. KPMG Forensic jobbar med att lösa och förebygga allsköns brott.

TEXT ANNA GULLERS FOTO TOBIAS OHLS

MIA FALK och hennes kollegor på Forensic-avdelningen har till uppgift att utreda och förhindra oegentligheter på företag och myndigheter.

– De vanligaste ärendena som hamnar på mitt bord är bedrägerier, mutor eller olika former av korruption eller det som senare rubriceras trolöshet mot huvudman. Det blir så mycket elände efter en bedrägeri- eller korruptionsskandal. Kunden har kanske inte bara tagit ekonomisk skada utan även fått förtroendet sargat. Förutom att kartlägga vad som hänt är det därför viktigt att skapa system och rutiner som förhindrar att brott

begås. Det kan vi hjälpa till med.

KPMG gör givetvis inga polisiära utredningar, men kan kallas in när man misstänker att det är något som inte stämmer i ett företag, berättar Mia Falk.

– Det börjar ju ofta som ett rykte eller en misstanke att något inte har gått rätt till. I det läget är det ofta för tidigt att koppla in polisen. Vi kan då titta på vad som har hänt och göra ett visst utredningsarbete själva, försöka snäva in misstanken och hitta bevis. Det handlar bland annat om att vi tittar på avtal och kartlägger transaktioner.

Mia har en bakgrund som polis på bland annat Ekobrottsmyndigheten, Polisens Nationella Korruptionsgrupp och som internutredare inom FN. Trots många spännande tidigare arbetsplatser känner Mia Falk att hon nu hamnat helt rätt:

– Kunderna är fantastiska, alla vill vara med och påverka något till det bättre. Det är en väldigt positiv arbetsmiljö. ●

Mia Falk

Ålder: Snart 49

Yrke: Utbildad polis, riskkonsult på KPMG Forensic

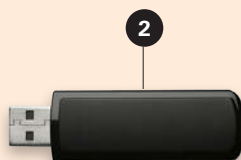
Bor: Färingsö, utanför Stockholm

Familj: Man, två barn, två katter, två sköldpaddor

Gör en ledig dag:

Drejar i min nya keramikverkstad

Dold talang: Att bygga! Av en slump upptäckte jag att jag har en snickartalang och bygger nu allt från blomkrukor till bodar.

1. MOBILEN

”Mobilen är ju så många saker, inte minst kamera. Allt vi tar hand om ska fotas innan man rör det. Om en misstänkt medarbetare blivit hemskickad så dokumenterar vi hur skrivbordet såg ut, hur saker legat, ifall de skulle bli föremål för en utredning senare.”

2. KRYPTERAD USB-STICKA

”Här lagrar jag kundernas material. Allt jag gör är superhemligt och USB-stickan är ordentligt krypterad.”

3. GLASÖGON

”Jag är helt blind utan mina glasögon.” ►

7

6

4

5

8

4. FÖRSTORINGS-GLAS

Självklart behöver KMPG:s Sherlock ett förstoringsglas, en lupp – det ser man inte så ofta?

"Den är bra att ha om man ska granska äktheten i ett dokument för att upptäcka om de blivit manipulerade, till exempel kopierade eller 'tippexade'. Det är de ibland."

5. BANDSPELARE

"Den här behöver jag när vi gör långa intervjuer, ibland på tre timmar, när vi samlar in fakta. Det hjälper minnet. Då slipper jag skriva, vilket kan störa kommunikationen med den jag intervjuar. Då kan jag tänka, prata, analysera och memorera samtidigt."

6. RYGGSÄCK

"Sedan vi införde flexibla arbetsplatser är det här mitt kontor. Jag bär med mig allt jag behöver och sitter på olika platser, bredvid olika personer, varje dag."

7. PENNA

"Pennan är polisens främsta vapen. Faktiskt – jag har nog alltid en penna i handen. Det är en gammal ovana. Alltid redo att skriva ned goda idéer."

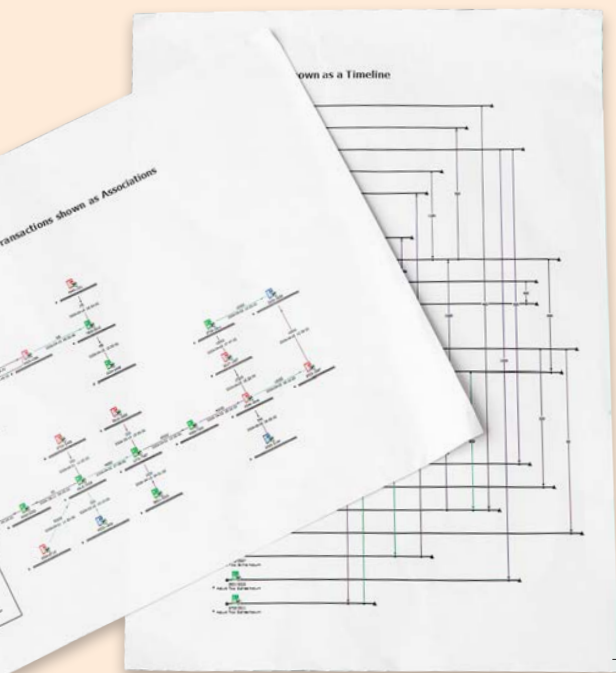
8. HANDSKAR

De där gjorde mig väldigt nyfiken, men jag tror jag förstår hur de används.

"Det handlar ju om att vi inte vill förstöra för en eventuell utredning genom att våra fingeravtryck finns överallt, vi rör inte originalpapper utan handskar."

9. LÄNKSHEMA

"Så här analyserar vi ekonomiska transaktioner. Alla transaktioner placeras dels i en tidslinje, dels i ett så kallat länkschema. Länkschemat är ett slags träd som visar vem som fått vilka pengar, hur konton och personer hänger ihop. Den är samma programvara som polisen jobbar i."

9

